

חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955¹

הגדרות

(תיקון התשל"ז)

1. בחוק זה -

"רשות מקומית" - עיריה או מועצה מקומית;

"איגוד ערים" - איגוד רשויות מקומיות סמוכות זו לזו אף אם אינן גובלות זו בזו;

"תחום האיגוד" - שטחן של כל הרשויות המקומיות המאוגדות באיגוד ערים, אלא אם הוגדר אחרת בצו המקים את האיגוד.

הקמת איגוד ערים

(תיקון התשס"ד)

2. (א) שר הפנים, לאחר התייעצות עם שר האוצר, רשאי להקים, בצו שיפורסם ברשומות (בחוק זה - הצו המקים), איגוד ערים.

(ב) לא יעשה שר הפנים שימוש בסמכותו האמורה בסעיף קטן (א) אלא לאחר שציווה על עריכת חקירה בדבר הקמת איגוד ערים על ידי ועדה שלפחות אחד מחבריה אינו עובד המדינה (בסעיף זה - ועדת החקירה) ולאחר שעייין בתזכיר שהוגש על ידה; ועדת החקירה תיתן אפשרות לכל רשות מקומית הנוגעת בדבר, בין שהיא אמורה להיכלל ובין שאינה אמורה להיכלל בתחום האיגוד, להשמיע את טענותיה בפניה.

(תיקון התשס"ד)

3-5. (בטלים).

איגוד ערים - תאגיד

6. איגוד ערים הוא תאגיד ובמסגרת סמכויותיו הוא רשאי להתקשר בחוזים, לרכוש נכסים, להחזיק בהם ולהעבירם, לתבוע ולהיתבע ולעשות כל פעולה הדרושה למילוי תפקידיו.

איגוד ערים - גוף מבוקר

7. איגוד ערים יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 7 לחוק מבקר המדינה, התש"ט-1949.

מועצת איגוד ערים

(תיקונים: התשכ"ו, התשס"ד)

8. (א) איגוד ערים יתנהל על-ידי מועצת איגוד ערים (להלן - המועצה).

(ב) כל רשות מקומית שבתחום איגוד ערים זכאית להיות מיוצגת במועצה על-ידי נציג אחד לפחות; משנקבעו רוב חברי המועצה רשאית היא לפעול.

(1ב) הרשות המקומית תמנה לפחות מחצית מבין נציגיה במועצה מקרב עובדי הרשות המקומית; ואולם רשאי שר הפנים להתיר לרשות מקומית הזכאית להיות מיוצגת במועצה על ידי נציג אחד בלבד, למנות את נציגה במועצה שלא מקרב עובדי הרשות המקומית, ובלבד שלפחות מחצית מחברי המועצה יהיו מקרב עובדי הרשויות המקומיות שבתחום איגוד הערים.

(ג) הסמכות למנות נציג של רשות מקומית למועצת האיגוד היא בידי המועצה של אותה רשות מקומית; היא חייבת למנות נציג תוך ששה חדשים לאחר שנבחרה, ורשאית בכל עת, על אף האמור בצו המקים, לבטל מינויו של נציגה ולמנות אחר במקומו, וכל עוד לא נתמנה נציג חדש יוסיף הנציג הקודם לכהן בתפקידו.

(ד) חובת האמון שחבים חברי המועצה לאיגוד הערים, תהיה עדיפה על חובתם כלפי הרשות המקומית שמינתה אותם.

מנהל כללי

(תיקון התשס"ד)

א.8. (א) המועצה תמנה מנהל כללי לאיגוד ערים.

(ב) שר הפנים רשאי לפטור איגוד ערים מחובת מינוי מנהל כללי אם ראה שבנסיבות הענין אין הצדקה לעשות כן.

סמכויות איגוד ערים

9. אין להעניק לאיגוד ערים אלא סמכויות ותפקידים שהוענקו, או שמותר להעניק, על פי כל חיקוק לרשות מקומית שבתחומו, ובלבד -

(1) שלא תוענק לאיגוד ערים הסמכות להטיל ארנונות;

(2) ששר הפנים לא יעניק לאיגוד ערים סמכות או תפקיד שהוענק לרשות מקומית על פי חיקוק שביצעו בידי שר אחר, אלא לאחר התייעצות באותו שר;

(3) שלא תוענק לאיגוד ערים הסמכות לבצע בתחום ישוב שיתופי, פעולות המנוגדות לתקנון אותו ישוב; בפסקה זו, ישוב שיתופי - ישוב הנמצא בתחום שיפוטה של מועצה אזורית ורוב תושביו, שהם בני 18 שנה ומעלה, מואגדים באגודה שיתופית להתישבות.

ייחוד סמכויות ותפקידים

(תיקון התשס"ד)

10. לאיגוד ערים יהיו כל הסמכויות והתפקידים של כל אחת מהרשויות המקומיות שבתחומו בעניינים הקשורים לסמכויותיו ולתפקידיו, וכל אחת מהרשויות המקומיות האמורות תהיה משוחררת מחובותיה לגבי כל אחר מהעניינים האמורים ולא יהיו נתונות לה הסמכויות והתפקידים שהיו בידה, על פי כל דין, בעניינים אלה, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת בצו המקים.

אומדן ותקציבים

(תיקון התשנ"ז)

11.2 (א) לא יחליט איגוד ערים על ביצוע מפעל מסויים אלא אם ערך לפני כן אומדן הכנסותיו והוצאותיו של המפעל והאומדן אושר על ידי שר הפנים.

(ב) איגוד ערים יערוך בכל שנה, במועד ובצורה שייקבעו בתקנות, הצעת תקציב המראה אומדן הכנסותיו והוצאותיו; הצעת התקציב תוגש לשר הפנים לאישור.

(ג) שר הפנים רשאי לסרב לאשר כל פרט שבהצעת התקציב; אולם לא יסרב שר הפנים לאשר פרט כאמור לפני שניתנה לאיגוד ערים הזדמנות להשמיע דברו.

(ד) התקציב שאושר כאמור יהיה תקציב האיגוד לאותה שנה ולא ישולם סכום מכספי האיגוד אלא על פי התקציב הזה ולא יתחייב האיגוד בשום התחייבות אלא לפיו או לפי החלטת האיגוד שנתקבלה כדין ואושרה על ידי שר הפנים.

(ה) הוראות סימן ב' בפרק 11 לפקודת העיריות יחולו על איגוד ערים, בשינויים המחויבים.

הטלת מכסות על רשויות מקומיות

12. בכפוף לכל הגבלה שבצו המקים, ובאישור שר הפנים, רשאי איגוד ערים להטיל על הרשויות המקומיות שבתחומו תשלומי כסף למימון תקציבו, לפי מכסות שיקבע.

הלוואות

13. בכפוף לכל הגבלה שבצו המקים, ובאישור שר הפנים, רשאי איגוד ערים ללוות כספים לביצוע תפקידיו ולשעבד לשם כך את הכנסותיו ואת נכסיו, כולם או מקצתם; מטרת ההלוואה תפורש בהחלטת האיגוד ובאישור שר הפנים.

חוקי עזר

14. איגוד ערים רשאי, באישור שר הפנים, להתקין חוקי עזר לביצוע תפקידיו של האיגוד או לשימוש בסמכויותיו; הוראות סעיף 99 לפקודת העיריות, 1934, יחולו, בשינויים המחויבים לפי הענין, על חוקי עזר כאמור, ובלבד שלא יטיל האיגוד אגרות והיטלים אלא לכיסוי הוצאות הקמתו של מפעל שהקמתו היא מתפקידי האיגוד, או לשם החזקתו של מפעל כאמור כל עוד ובמידה שהאיגוד מחזיק בו.

דברים שיש לפרשם בצו המקים

(תיקון התשכ"ו)

15. הצו המקים יפרש -

(1) הרשויות המקומיות המתאגדות;

(2) תחום האיגוד;

- (3) תפקידיו וסמכויותיו של האיגוד ;
- (4) מספר נציגיה של כל רשות מקומית במועצה ;
- (5) תקופת כהונתה של המועצה ותקופת כהונתם של חבריה ;
- (6) תפקידיהם וסמכויותיהם של המועצה וחבריה ושל מוסדות האיגוד האחרים ;
- (7) דרכי הקניית רכוש והטלת חוב, במקום שמילוי תפקידיו של האיגוד מחייב, לרגל הקמתו, להקנות לאיגוד רכוש של רשות מקומית מתאגדת או להטיל עליו חוב מחובותיה, או גם זה וגם זה.

דברים שמוותר לפרשם בצו המקים

(תיקון התשכ"ו)

16. רשאי שר הפנים לקבוע בצו המקים הוראות בדבר -

- (1) תקופת קיומו של איגוד הערים ;
- (2) דרכי הקמתן של ועדות המועצה ;
- (3) דרכי הבירור של חילוקי דעות בין הרשויות המקומיות לבין עצמן, וביניהן לבין האיגוד ;
- (4) דרכי צירופה של רשות מקומית לאיגוד ופרישתה ממנו, ובקשר לכך - הקניית רכוש, הטלת חובות, תיאום חשבונות וחלוקת חובות בין הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר לבין עצמן, וביניהן לבין האיגוד, הכל בכפוף להוראות סעיף 17, ובמידה שלא נקבעו הוראות כאמור בתקנות ;
- (5) דרכי מינויים של עובדי האיגוד ופיטוריהם, תנאי עבודתם, תפקידיהם וסמכויותיהם ;
- (6) דרכי פירוקו של האיגוד ;
- (7) שאר הוראות הנראות לו דרושות לביצוע הצו וכל ענין הנידון בו.

תיקון הצו המקים

(תיקונים: התשכ"ו, התשס"ד)

16א. שר הפנים רשאי, בצו, לתקן את הוראות הצו המקים בכל ענין המפורט בסעיפים 15 ו-16, לאחר שניתנה לרשויות המקומיות שבתחום האיגוד או לרשויות המקומיות המיועדות לצירוף לאותו איגוד או לפרישה ממנו, לפי הענין, הזדמנות להשמיע את טענותיהן; ואולם לא יפעיל שר הפנים את סמכותו לפי סעיף זה בענין מהענינים המפורטים בסעיף 15(1) עד (3) ובסעיף 16(1), אלא לאחר התייעצות עם שר האוצר.

הוראות אחידות

(תיקונים: התשל"ז, התשס"ד)

16ב. (א) שר הפנים רשאי לקבוע בצו הוראות לענין סעיף 15(5) עד (7) ולענין סעיף 16 שיחולו על כל איגוד ערים שיוקם לאחר התקנתן אם אין הוראה אחרת בצו המקים.

(ב) שר הפנים רשאי להחיל את ההוראות שנקבעו בצו לפי סעיף קטן (א) כולן או חלקן אף על איגוד ערים שהיה קיים ביום התקנתן, ובלבד שניתנה הודעה על כך שלושים יום מראש לרשויות המקומיות שבתחום האיגוד וניתנה להן הזדמנות להשמיע את טענותיהן; הביעה רשות מקומית את התנגדותה, לא יחולו הוראות אלה אלא אם ניתנה לרשות המקומית המתנגדת הזדמנות להגיש לשר הפנים את נימוקיה בדרך ובמועד שייקבעו ושר הפנים דחה את ההתנגדות.

(תיקון התשס"ד)

17. (בטל).

פירוק איגוד ערים

(תיקון התשכ"ו)

17א. (א) שר הפנים רשאי, בצו, לפרק איגוד ערים אם החליטה על כך מועצת האיגוד ברוב חבריה או אם ועדת חקירה, שמינה שר הפנים בהתייעצות עם שר המשפטים, המליצה על הפירוק, לאחר שמצאה שאין האיגוד ממלא את תפקידיו כראוי.

(ב) רוב חבריה של ועדת חקירה כאמור יהיו משאינם עובדי המדינה ולא יהיה בה חבר מועצת האיגוד או חבר במועצה של רשות מקומית המאוגדת באיגוד.

הוראות בקשר עם פירוק

(תיקון התשכ"ו)

17ב. (א) בצו המפרק איגוד ערים רשאי שר הפנים לכלול הוראות בדבר הקניית רכוש האיגוד לרשויות מקומיות שבתחומו ובדבר תיאום חשבונות וחלוקת חובות וזכויות ביניהן, וכן שאר הוראות הנראות לו דרושות לביצוע הפירוק.

(ב) בצו המפרק איגוד ערים רשאי שר הפנים גם למנות אדם או רשות לבצע את הפירוק; עשה כן, יקבע בצו את דרכי הערעור על החלטת המפרק.

איגוד ערים המסרב למלא חובה מסוימת

(תיקון התשס"ד)

17ב1. (א) סבר שר הפנים שאיגוד ערים נמנע ממילוי חובה או מביצוע עבודה שהוטלו עליו או שהוענקו לו לפי הוראות חוק זה, לרבות הגשת הצעת תקציב לאישור שר הפנים לפי הוראות סעיף 11, או לפי כל דין אחר, רשאי הוא לדרוש מאיגוד הערים, בצו, למלא את החובה או לבצע את העבודה, בתוך התקופה שיקבע בצו.

(ב) לא מילא איגוד הערים אחר הוראות הצו כאמור בסעיף קטן (א) בתוך התקופה הקבועה בו, רשאי השר למנות אדם מתאים למילוי החובה או לביצוע העבודה; מינה השר אדם מתאים, רשאי הוא לקבוע את השכר שישולם לו ולהורות שהשכר והוצאות העבודה ייפרעו מקופת איגוד הערים.

אצילת סמכויות

(תיקון התשכ"ו)

17ג. שר הפנים רשאי לאצול מסמכויותיו לפי הסעיפים 11 עד 13, פרט לסמכותו להתקין תקנות לפי סעיף 11(ב).

החלת הוראות מפקודת העיריות

(תיקון התשס"ד)

17ד. הוראות סעיפים 142א עד 142ג, 167(ה), 167ב, 170(ב), 170ג, 171, 191, 192, 203, 210 ו-213 לפקודת העיריות, והוראות התקנות לפי סעיפים 167(ה) ו-170ג(ד) לפקודה האמורה יחולו, בשינויים המחויבים, על איגוד ערים.

ביצוע ותקנות

(תיקון התשס"ד)

18. שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו לרבות תקנות בדבר -

(1) דרכי פירוקו של איגוד ערים;

(2) דרכי צירופה של רשות מקומית לאיגוד ערים ופרישתה ממנו, בין עם הקמת האיגוד ובין לאחר מכן, ובקשר לכך - הקניית רכוש, הטלת חובות, תיאום חשבונות וחלוקת חובות בין הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר לבין עצמן, וביניהן לבין האיגוד.

(3) תנאי כשירות ופסלות לכהונה לחברי מועצה ודרכי מינוים של חברי המועצה;

(4) דרכי מינויים, תפקידיהם ותנאי העסקתם של עובדי איגוד ערים, ולענין המנהל הכללי - גם תנאי כשירות ופסלות לכהונה, ותקופת כהונה.

ישראל רוקח

משה שרת

שר הפנים

ראש הממשלה

יצחק בן-צבי

נשיא המדינה

¹ ס"ח 176, התשט"ו, עמ' 48.

תיקונים:

ס"ח 476, התשכ"ו, עמ' 36;

ס"ח 839, התשל"ז (13.1.1977), עמ' 57;

ס"ח 1607, התשנ"ז (7.1.1997), עמ' 42;

ס"ח 1920, התשס"ד (18.1.2004), עמ' 125.

² בכל הנוגע לתקציבי פיתוח באיגודי ערים לשירותי כבאות, אצל השר את סמכותו על פי סעיף זה, פרט לסמכות להתקין תקנות לפי סעיף קטן (ב) - לנציב כבאות והצלה (י"פ 4953, התשס"א, עמ' 1308).